

Sigmaplan

Schrijf je in op onze nieuwsbrief!

Er wordt de komende jaren nog hard gewerkt in de Durmevallei. Wil jij op de hoogte blijven van de plannen en als eerste te weten komen wanneer je de projectgebieden kan bezoeken?

Schrijf je dan in voor onze digitale nieuwsbrief via www.sigmaplan.be/digitale-publicaties.

Wat gebeurt er allemaal langs de Durme?

In de Durmevallei wordt hard gewerkt om wateroverlast voor de bewoners te voorkomen. Dat gaat hand in hand met de terugkeer van prachtige en zeldzame getijdennatuur. Er komen dan ook volop mogelijkheden om van die natuur te genieten. We geven je hier graag een overzicht van de werken en de vorderingen.

Er staan drie verschillende soorten ingrepen op stapel in de Durmevallei. In Waasmunster en Temse worden Klein Broek en Groot Broek **ontpolderd**: we vormen ze om tot getijdennatuurgebieden

waarin de Durme extra ruimte heeft om te stromen. De ringdijken die een veilige gordel rond Klein Broek en Groot Broek zullen vormen, zijn bijna voltooid.

De Bunt in Hamme wordt een **gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij**, waar zeldzame slikken en schorren zullen ontstaan. De komende jaren komen er nieuwe sluizen en verlagen we de dijk, zodat overtollig Durmewater bij stormtij in het gebied kan stromen.

Op andere plaatsen stimuleren we de biodiversiteit door **wetland** te creëren. Die natte natuur draagt ook bij aan de natuurlijke waterbalans in de omgeving.

De werken kaderen in het Sigma plan, waarmee de Vlaamse overheid Vlaanderen beschermt tegen overstromingen en tegelijk zeldzame riviernatuur in ere herstelt.

> **Lees verder**

WATERVEILIGHEID

NATUUR

BELEVING

Binnenkort zeldzame natuur in Klein en Groot Broek

PAGINA 2

De Bunt: eerste hulp bij stormtij

PAGINA 4

Blik op de toekomst

PAGINA 6

Binnenkort zeldzame natuur in Klein en Groot Broek

De gebieden Klein en Groot Broek zullen in de toekomst ontpolderd worden. Dat betekent dat de Durme er bij elk hoogwater zal binnenstromen. Maar voor het zover is, moet er nog heel wat werk én grond verzet worden.

Aanleg van de ringdijk rond Klein Broek.

Op dit moment leggen we nieuwe ringdijken aan tussen de toekomstige natuurgebieden Klein en Groot Broek enerzijds en de woonzones anderzijds. In de toekomst zullen die ringdijken het water tegenhouden dat dagelijks in en uit de ontpolderingen stroomt. Als de ringdijken klaar zijn, graven we de dijk die langs de Durme loopt af en maken er bressen in. De rivier kan dan bij elk hoogwater Klein en Groot Broek binnenstromen. Op het ritme van het getij ontstaat zo typische begroeiing (getijdennatuur) die de kracht van het water tempert voor het bij de ringdijken aankomt.

De waterlopen rond de natuurgebieden sluiten we aan op een nieuwe ringgracht, die aan de buitenkant van de ringdijken komt te liggen. Het water uit de grachten loopt in normale omstandigheden vanzelf naar de lager

gelegen ontpolderingen. Bij springtij, wanneer de getijdengebieden gevuld zijn, zullen twee pompstations overtollig regenwater uit de ringgrachten rond Klein en Groot Broek overpompen naar de getijdengebieden. Bufferbekkens zorgen voor extra buffercapaciteit.

Op de nieuwe ringdijken leggen we halfverharde wandel- en fietspaden aan voor trage weggebruikers. Aan de voet van de dijk komt een geasfalteerde dienstweg, waar snelle fietsers en onderhoudsvoertuigen gebruik van kunnen maken. In Klein Broek zullen de werken aan de ringdijk eind 2019 klaar zijn, in Groot Broek lopen ze nog tot begin 2020.

Een schone lei voor nieuwe natuur

Voor we de getijden weer in de gebieden toelaten, geven we

de terugkeer van authentieke getijdennatuur een duwtje in de rug. Afval en verkrotte schuilhokjes ruimen we op, en we rooien de bomen. De bomen moeten weg om het gebied voor te bereiden op de ontwikkeling van getijdennatuur. De kap wordt wel elders gecompenseerd, onder andere in de vorm van wilgenvloedbos dat na een aantal jaren spontaan zal ontstaan in Klein en Groot Broek. Samen met de gemeente Temse zullen we in verschillende fases ook 130 geboortebomen aanplanten aan de rand van het speelbos. We kozen voor knotwilgen, vanwege hun grote ecologische waarde en als knipoog naar het verleden. De opruimwerken starten in augustus en zullen duren tot oktober. Daarna zullen we nog geulen uitgraven om de eigenlijke ontpoldering – letterlijk – in goede banen te leiden.

Testcase: Meulendijkbroek

In het Meulendijkbroek in Waasmunster-Sombeke, een onderdeel van Groot Broek, zetten we vorig jaar, in samenwerking met de natuurvereniging vzw Durme, een uitwateringskoker op een gecontroleerde manier open. Bij elk hoog- en laagtij stroomt een beetje water via die koker het gebied in en uit. De getijdennatuur kreeg zo voet aan de grond en creëerde een waar vogelparadijs. Je kan er nu al tal van watervogels als de dodaars, kuifeend, krakeend en bergeend spotten.

De Bunt: eerste hulp bij stormtij

De Bunt ligt aan de monding van de Durme in de Schelde: een uitgelezen locatie om de Durmevallei te helpen beschermen tegen wateroverlast. Door het gebied in te richten als een gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij, geven we bovendien een impuls aan de ontwikkeling van zoetwatergetijdennatuur.

De eerste stap in dat proces is al klaar: rond het natuurgebied ligt nu een ringdijk. Die beschermt de achterliggende gebieden tegen wateroverlast wanneer De Bunt in werking treedt als overstromingsgebied en water buffert. Dat zal slechts enkele keren per jaar gebeuren, bij stormtij (de combinatie van springtij en een noordwesterstorm op de Noordzee).

Het gecontroleerd overstromingsgebied De Bunt langs de Schelde en de Durme

In de toekomst zal het getij op een gecontroleerde manier weer toegang krijgen tot het gebied, zodat er unieke zoetwatergetijdennatuur kan ontstaan. Daarvoor starten we in de loop van 2020 met de aanleg van in- en uitwateringssluizen. We verlagen dan ook de overlooptdijk langs de Durme en de Schelde zodat overtollig water het gebied binnenstroomt bij stormtij. In het domeinbos aan de rand van De Bunt kunnen joggers en wandelaars een frisse neus halen.

Natuurpunt Waasland zet galloways in

Het zal nog enkele jaren duren voor De Bunt in werking kan treden als gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerd getij. In afwachting willen we het gebied zo goed mogelijk voorbereiden. Daarvoor schakelen we de hulp van Natuurpunt Waasland kern Hamme in. **Frans Verschelden** van Natuurpunt: "Om te vermijden dat het gebied spontaan helemaal dichtgroeit, zetten we onder meer gallowayrunderen in. Die hebben weinig zorg nodig en eten niet alleen gras, maar bijvoorbeeld ook bramen. Zo blijft het gebied vrij en zullen slikken en schorren zich er sneller kunnen ontwikkelen."

getijdennatuur

geasfalteerd

niet geasfalteerd

overlooptdijk

ringdijk

horeca

parking

speelbos

in- en uitwateringssluis

uitkijkpunt

veer

picknickplaats

pompstation

pleziervaarhaven

brug

informatiepunt

Waarom is getijdennatuur zo belangrijk?

Zowel in De Bunt als in Klein en Groot Broek zal getijdennatuur tot ontwikkeling komen. De rivier zal er op het ritme van eb en vloed binnen- en buitenstromen en zo een landschap van slikken en schorren boetsen. Omdat dit type natuur tal van voordelen biedt, geniet ze Europese bescherming. Zo houden slikken en schorren CO₂ vast, filteren ze stikstof en fosfor uit het water en voegen ze zuurstof en silicium toe. Ze zijn daardoor een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van een gezond voedselweb in het estuarium. Heel wat zeldzame diersoorten vinden er bovendien voedsel en beschutting. Het Europese project LIFE Sparc geeft acht Sigmagebieden, waaronder De Bunt en Klein en Groot Broek, een extra duwtje in de rug om zulke getijdennatuur sneller te kunnen ontwikkelen.

www.life-sparc.eu

Sparc
klaar voor het klimaat

Getijdennatuur in het
Klein en Groot Broek in Hamme

Groot onderhoud voor de Durmevallei

Niet enkel in Klein Broek, Groot Broek en De Bunt werken we aan adequate bescherming tegen overstromingen en aan natuurontwikkeling. Ook in andere gebieden in de Durmevallei staan er werken op stapel.

Renovatie Potpolder IV

Potpolder IV doet al meer dan een halve eeuw dienst als overstromingsgebied. Maar om de omgeving te beschermen tegen overstromingen, is er nood aan een grondige renovatie. Zo moet de ringdijk verhoogd en verlegd worden. De potpolder

volgt nog de contouren van het oorspronkelijke overstromingsgebied, maar dat wordt intussen doorkruist door de E17. Het pompstation in de potpolder, dat het water van de Lokerenbeek afvoert naar de Beneden-Durme, is ook niet meer toereikend – met alle gevolgen van dien voor de omgeving.

De omgevingsvergunning voor de renovatie is ondertussen aangevraagd. Zodra die verleend wordt, starten de werken aan een nieuwe ringdijk, renoveren we de overlooptdijk en bouwen we nieuwe pompstations.

Uiteindelijk zal het overstromingsgebied kleiner van oppervlakte zijn, maar wel meer water kunnen bufferen. Voor de aanleg van de dijken hergebruiken we materiaal dat uit de Durme gebaggerd werd. Voor dit project krijgen we steun van het Europese Interreg-project USAR (Using Sediment as a Resource).

www.sigmaplan.be/usar

Interreg
2 Seas Mers Zeeën
USAR
European Regional Development Fund

Kom genieten!

Vijf Durmegemeenten en tien andere partners slaan de handen in elkaar om van de Durmevallei één samenhangend buitengebied te maken. Dat biedt een waaier aan mogelijkheden: voor waterveiligheid, maar ook voor landbouw, recreatie en toerisme. De bedoeling is om zoveel mogelijk mensen te laten genieten van de troeven van de Durme en haar vallei.

Verspreid over de vallei zullen er grote en kleine toegangspoorten komen om bezoekers te ontvangen en te informeren. Elke poort zal makkelijk bereikbaar zijn en vormt een start- of overstappunt van fiets- en wandelroutes. Op die routes zal je dynamische uitkijkplaatsen en andere plekjes vinden waar je de bijzondere natuur van de Durmevallei kan beleven, met respect voor de omgeving. Trekker van deze onthaal- en ontsluitingsvisie is het Regionaal Landschap Schelde-Durme.

www.rlsd.be

Graafwerken in Weijmeerbroek

In Weijmeerbroek vind je nu al een prachtig open meersenlandschap met moerasplanten, bloemrijke graslanden en bosgordels. De grote werken zijn hier al achter de rug. Deze zomer voeren

we nog kleine graafwerken uit aan oevers en poelen om een optimaal leefgebied te creëren voor een hele resem zeldzame soorten.

Welkom in het infopunt!

In het infopunt van de Durmevallei vind je alle informatie over het Sigmoplan, de natuur en recreatiemogelijkheden langs de Durme. Je kan het infopunt gratis bezoeken tijdens de maandelijkse openingsdag (elke vierde zondag van de maand, tussen mei en september) of met een groep na reservering. Combineer je bezoekje met een wandeling, fietstocht of boottocht. Het infopunt ligt op de Scheldedijk in Driegoten in Hamme.

Voor info en reserveringen kan je contact opnemen via durme@sigmaplan.be of 052 34 25 40. Bekijk zeker ook onze activiteitenkalender op www.sigmaplan.be.

Klein en Groot Broek: einddata

Aanleg ringdijk, bufferbekkens en ringgracht	2020
Aanleg pompstations	2020-2021
Aanleg nieuwe fiets- en wandelpaden	2020
Afgraven oude Durmedijk	2022

De Bunt: einddata

Aanleg in- en uitwateringssluizen	2022
Verlagen dijk tot overloofdijk	2024
Afwerking overstromingsgebied	2025

CONTACT

Meer informatie over het Sigmaproject Durmevallei vind je op www.sigmaplan.be/durmevallei

Met vragen kan je terecht bij:

De Vlaamse Waterweg nv
info@sigmaplan.be
03 224 67 11

Agentschap voor Natuur en Bos

Elias Verbanck, projectleider
elias.verbanck@vlaanderen.be
09 276 20 43

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

De Vlaamse Waterweg nv
Afdeling Zeeschelde-Zeekanaal
Ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

Redactie

Pantarein in samenwerking met IMDC
Uitgave augustus 2019
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden

De Vlaamse Waterweg nv, Yves Adams (Vilda), Frans Maes, Hugo Willocx, ID Photo Agency